చతురమతి విమల

రచయిత్రి:
'కుమారి దేవి'

౧

విమల రూపసి చక్కని చుక్క విశేషించి విద్యావతి. కాని ఆమె రూపలావణ్యాలకుతగిన భర్త లభింపలేదు. కాకిముక్కుకి దొండపండులావుంది వారి దాంపత్యం. ఆమె భర్త ఒక మిలటరీ ఉద్యోగి. యుద్ధంరాగానే అతడు యుద్ధానికివెళ్లాడు. భార్యను తనకుటుంబ మిత్రులలో ఒకనికి అప్పగించి వెళ్ళాడు. ఆ మిత్రుడు వయోవృద్ధుడు. కాగా ఆమె యోగక్షేమాలు నిరాఘాటంగా కనుక్కోగలడని విమల భర్త తలచాడు. కాని స్త్రీ హృదయ మఘాతమని దాని మర్మములు కనిపెట్టడం బ్రహ్మకుకూడా శక్యం కాదని ఎలా అనుకుంటాడు!

ఇంట భర్త లేకపోవడం పని పాటలు లేకపోవడంచేత పగలంతా ఆమెకు ఏమీ తోచక మేడమీద గదిలో కిటికీదగ్గర కుర్చీ వేసుకొని కూచుని వీధినివచ్చే పోయేవాళ్ళను చూస్తూ వుండేది.

అది పున్నమినాటి రాత్రి సుమారు ఎనిమిదిగంట లవుతుంది. ఆమె భోజనంచేసి డాబామీద తచ్చాడుతోంది. ఆ రోజున మూర్తి ఆఫీసునుండి యింటికి వస్తున్నాడు.

మూర్తి ఇరువదిఏండ్ల యువకుడు అన్యకాంతలను కన్నెత్తి చూడి ఎరుగడు కాని ప్రవరాఖ్యుడు కాడు. ఆమె డాబామీదనుంచి మూర్తిని చూచింది. అసలేకోతి అది కల్లుతాగినమీదట తేలుకుడితే ఎలావుంటుందో అలా వుంది విమల హృదయం ఆ రేయి. తారా మనోహరుడు విజృంభించాడేమో దానికి తోడు అతని మేనల్లుడుకూడా ఆమెను వేధింపసాగాడు. ఆమె హృదయంలో నూతనభావాలు రేకెత్తాయి ఆమె సౌశీల్యము పటాపంచలయింది. ఆ రాత్రి ఆమెకు నిద్రపట్టలేదు. మూర్తి ఎట్లాగైన [illegible] దే ఆమెది ధ్యాస

స్త్రీ బుద్ధి ప్రళయాంతకః అన్నారు పెద్దలు వూరికినే అన్నారా! కుశాగ్రబుద్ధి ఒక పన్నాగడపన్నినది. మూర్తిని ఆకర్షించడమే ఆమె నిశ్చయం. కాని అది బ్రహ్మరహస్యంగా వుండాలి.

ఆ మరునాడు జగ్గరాజు విమల యోగక్షేమం కనుక్కోడానికి వచ్చాడు. ఆమె అతనిచేతనే అతడు అనుమానం పడకుండా తన ప్రియుని యింటికి తెప్పించుకోడానికి పన్నాగం పన్నింది.

జగ్గరాజు మామూలుగా "ఏమమ్మా విమలా! క్షేమంగా వుంటున్నావా? వేణు, నీ యోగక్షేమం తరచు తెలియజేయమని నా పేర ఒక జాబుకూడా వ్రాసాడు" అన్నాడు. క్షేమానికేమిలెండి ఏదో రోజులు గడిచిపోతున్నాయిగా... ఏమమ్మా అంత విరక్తిగా వుండటానికి కారణం? ఏమిచెప్పను 'బాబుగారూ! ఈజన్మకి క్షేమమెక్కడ తండ్రివంటివారు గనక చెపుతున్నాను మరి ఎవరికేనా తెలిస్తే అప్రతిష్టకూడాను. ఆ శేషమ్మగారి కుమారుడుట మూర్తి! ఆ! ఆ! వాడా! కృష్ణమూర్తి వాడు? నిన్న రాత్రి వెన్నెలగ వుంది కదా అని మేడమీద తిరుగుతూవుంటే అదే పనిగా [illegible] గుమ్మముము. గు తచ్చాడుట, కిటికీ [illegible] నుంచి [illegible] లకి తొం[illegible] సకిలించడం మొద[illegible] చేసాడు ఇంట్లో ఎవరూ లేకపోవడం నేను వంటరిగావుండడం నాకు చాలా భయమేసిందండి బాబు

గారూ' అంటూ బుడబుడ దుఃఖాలు తీయడం ప్రారంభించింది చీర చెరగుతో కండ్లు తుడుచుకుంటున్నట్టు నటించింది. ఆ సమయంలో ఆమె వళ్ళు గగుర్పొడిచింది మోవి వడకసాగింది. మాటలు తబ్బిబైనాయి. ఆమూర్తి అల్లాటివాడు కాడమ్మ. నిజంగా మూర్తిని మీరు సరీగా చూసారా!

'నిజంగా మూర్తేనండి నాకండ్లారా చూసాను.' అంది విమల.

ఆడది బొంకితే గోడకట్టినట్టు వుంటుంది అన్నారు పెద్దలు.

ఆరోజు సాయంకాలం జగ్గరాజు క్లబ్బుకి వెళ్ళాడు. మూర్తి చదరంగం ఆడుకుంటూ వున్నాడు జగ్గరాజును చూడగానే చివాలున లేచి ఒక నమస్కారబాణం వేసి ఏంతాతగారీవేళ యిలా దయచేసారు అంటూ దగ్గిరికి వచ్చాడు. మూర్తిని జగ్గరాజు ఆపాదమస్తకము ఒక్కసారి తీవ్రంగా చూచాడు, ఆచూపులకు తట్టుకోలేక మూర్తి తలవంచుకున్నాడు. ఏదో పిడుగు మీదపడనున్నదని గ్రహించాడు తాతగారివైఖరి చూసి కాని ఆపిడుగేమిటో తెలుసుకోడానికి తహతహ పడసాగింది అతని లేత హృదయం.

మూర్తి రూపవంతుడేకాక గుణవంతుడు కూడాను స్త్రీలు అతని సౌందర్యానికి మోహితులు అవడంలో ఆశ్చర్యంలేదు జగ్గరాజుకి విమలమీద అభిమానం అమితం. కాగా ఆమె శీలమును అతడు శంకింప సాహసింపలేదు. అందుచేత మూర్తి ఏదో చిలిపిచేష్టలు చేసి వుంటాడని మందలించాలని అనుకున్నాడు.

ఈ ఆలోచనలన్నీ క్షణంలో తాతగారి బుర్రలో గిర్రున తిరిగి పోయాయి.

'దయచేయండి అలాగే నిలబడి పోయారేం' అన్నాడు మూర్తి.

ఏమీలేదు అబ్బాయి. నిన్ను చూస్తే జాలివేస్తోంది అందుచేత ఏదో ఆలోచనలో మునిగిపోయి నిలబడిపోయాను అన్నాడు

'నేనేం చేసానండి అన్నాడు' మూర్తి అమాయకంగా.

నాదగ్గర ఎందుకు దాస్తావు అంతా తెలిసిపోయిందిలే. నిన్న రాత్రి విమలయింటిముందు కాలుగాలిన పిల్లిలా తార్లాడావుటకదూ!

పల్లె పదాలు

౧ (దంపుళ్ల పాటలు)

౧ నీలగిరి చెరువులో । పాలగిరిపిట్ట
నీళ్లన్ని యిగిరితే । నీయాటలేల?
అన్నయ్య తొడమీద। ఆ తేటబ్బాయి!
మీయమ్మ గర్భిణి । నీయాటలేల?
౨ రోకలిచిన్నాది । రోలుచిన్నాది
నాతోటి పోటేయు । నాతిచిన్నాది
విత్తనాలగంప । నెత్తినెట్టుకొని
విచారపడ్డాడె । విష్ణుకాంతుండు
౪ వేరులేని వృక్షాలు । పెద్ద వెలగల్లు
కారుగోగుల సరస । కదలె బాపన్న
తుంగభద్రలు కదలు। తులశమ్మ కదలు
వనరాశి తుంగభద్ర । వనమంత కదలు
౫ కాటుక చుక్క బొట్టు। కడిగినా పోదు
నొష్ట వ్రాసిన వ్రాలు। తుడిచినా పోదు
అడ్డచెరుగులు పెట్టి । అద్దినా బోదు
పైట వెంగు బెట్టి । పులిమినా బోదు.

౨ (రాట్నము పాటలు)

అందచందములేని । ఆడకూతురుకు
అందమేమపరచు । ఆ ప్రత్తిచెట్టు
పాడిపంటలున్న । బంగారమిచ్చు
పయిడిప్రత్తిని పెంచ । బంగారునిధులె
పాలు పెరుగులన్ని । పాపలకొలకె
ప్రత్తి నూలు దీయ । పాత్రలకొలకె
కవ్వమాడిన యిల్లు। కదురుద్రిప్పినచోటు
మగ్గముగల యూరు। మహాలక్ష్మి యుండు
రాటంబు చిన్నాది । కదురు చిన్నాది
సరసనా వడికేటి । సకియ చిన్నాది
సకియ కట్టినచీర । సరిగంచు రవిక
మోనపాలద్దలము । ముచ్చటమాదు
రాటాల మోతమ్మ । రవ్వలమోత
కనకగిరి గొల్లోరి । కవ్వాలమోత.

—నేదునూరి గంగాధరం

అశోకా ఆమ్లా హేర్ ఆయిల్

(ఇతర దేశములలో కూడా విరివిగా ఉపయోగింపబడుచున్నది)

ఆమెయొక్క కేశసౌభాగ్యమును, నీలకుంతలములను చూడుడు! యెంత మనోహరము! ఆరోగ్యమైన నీలకుంతలములు, స్త్రీలకు ఆకర్షణీయమైన సౌందర్యమును కలిగించును.

ఆ కేశ సంపదను ఆమెకు అశోకా ఆమ్లా హేరాయిల్ ప్రసాదించినదే. మీకేల పొందకూడదు? ఇయ్యది - వనమూలికలు : ఆమలక, భృంగ, బ్రహ్మి - ఇత్యాది అపూర్వ వనస్పతులకల్లను, వట్టివేరు, కేతకి, చందన, గులాబి మొదలగు సుగంధద్రవ్యములతోను, సక్రమముగా తయారైనది. కాన యిది శిరోజములను పోషించుట యుంచును, మెదడునకు చల్లదనము, కాంతి నిచ్చుటయందును మాత్రమే కాక మనోహరమగు పరిమళమును గలది. ఒక పర్యాయము ఉపయోగించి జూడుడు. నకలు రకములు కొని మోసపోవద్దు.

వెల పెద్దబుడ్డి 1—2—0 చిన్నబుడ్డి 0—12—0

తాత్కాలిక చిరునామా : విజయా కెమికల్సు, రామావిలాస్, పెద్దవీధి, తిరువణ్ణామలై.

మూర్తికి నవ్వొచ్చింది, దానిని అణచుకుంటూ 'విమల ఎవరండీ!' అన్నాడు. మీకీవిషయం ఎవరు చెప్పారండి విమల ఎవరో తెలియనే తెలియదా దొంగమాటలూ నీవూను మన వీధిలో వున్న నరసరాజుగారి కోడలు మన వేణుగోపాలరావు భార్య. ఈమధ్యనే కాపరానికి వచ్చింది. వేణు ఈమధ్యనేగా కింగ్సు కమీషను తీసుకొని యుద్ధంలోకి వెళ్ళాడు. తెలియదూ? ఆమే చెప్పింది అన్నాడు జగ్గరాజు.

ఆమెను నేను ఎప్పుడు చూడనైనా చూడలేదే అన్నాడు మూర్తి. పూర్వం చూసినా చూడకపోయినా ఇక ఎప్పుడు అటు పోనని ఆ యింటివైపు చూడనని వట్టు పెట్టుకోమని బలవంతం చేసాడు జగ్గరాజు మూర్తిని. అతనిమీద వుండే ఆదరాభిమానాలవల్ల మూర్తి అటువైపు చూడనని అతనికి వాగ్దానం చేసాడు. సంతృప్త హృదయంతో జగ్గరాజు సభవిడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

౨

వనిత ఎదురుపడేవరకే మగవారి బింకాలు.

జగ్గరాజు వెళ్ళిపోయినప్పటినుంచి మూర్తిహృదయంలో రైళ్లు పరుగెత్తాయి. ఎప్పుడు వనితాజన వ్యాసంగములేని మూర్తికి విమలను చూడాలన్న వాంఛ పుట్టింది.

నిర్బంధనవల్లనే ఏ ఉద్యమమైనా రేకెత్తుతుంది. అణిచిపెట్టిన కొద్దీ వత్తిడిశక్తి అధికమౌతుంది కదా! తను చూడనిదే చూచాడని ఆమె ఎందుకు తనమీద చాడీ చెప్పివుంటుందా అన్న ప్రశ్న మూర్తిని వేధించేసింది అతని తల తిరిగిపోయింది ఆనాటి సాయంకాలం ఆమెను తప్పకుండా చూడాలని ఉవ్విళ్ళూరాడు.

ఆకుకూరలు

అవిసె - ఉస్తి - కరివేప - కామంచి - కాబేజీ - కొత్తిమిరి - కోలపాల - గుంటగలగర - గోగు - చక్రవర్తి - చామ - చింత - చిత్రి - చిలుకకూర - చుక్క - తమలపాకు - తుమ్మి - తోటకూర - దొగ్గలి - దోస - నీరుల్లి - పుదీనా - పొన్నగంటి - బచ్చలి - బలుసు - బొద్ది - మునగ - మెంతి - వేప - సరస్వతి - సీకాయ అనే ముప్ఫయి ఒక్క రకాల ఆకుకూరల వివరాలు గలవు. ఆకుకూరల ప్రాశస్త్యాన్ని వివరించే చక్కని పీఠికకూడా వున్నది.

*

పత్రికల ప్రశంసలు

ఆకులను కూరలుగా వండుకొనియో, పచ్చివిగానే భుజించియో ఆరోగ్య భాగ్యమునకై ఏమేమి లాభములను పొందవచ్చునో తెలుపబడినది. —గోలకొండ.

ఇందులోవున్న విషయాలు అందరూ తెలుసుకోదగిన వనేది నిర్వివాదాంశం.

—ఆంధ్ర వారపత్రిక.

చదవనేర్చిన ప్రతి స్త్రీ తప్పక చదవతగ్గ గ్రంథం. —జ్యోతి.

*

ప్రతికోసం

రెండు అణాలు

పోస్టుబిళ్ళలు పంపేది.

ఆంధ్రభూమి బుక్కుడిపో

వేపేరి : మదరాసు.

మహావాక్య రత్నాలు

శత్రు మధ్యనున్నవాడు ఎంత మెలకువతో వుంటాడో పుత్రుల మధ్యనున్నవాడు అంత జాగరూకతతో వుండాలి.

—*Halifaso*

స్త్రీలలో జాలివల్ల ప్రేమ ఉద్భవిస్తుంది. మగవారిలో ప్రేమవల్ల జాలి కలుగుతుంది.

—*Blake*

మగవాని హృదయంలో సుమారు నలుబదిరకాల విచిత్రప్రేమ వాహినులు ప్రవహిస్తాయి. స్త్రీ హృదయంలో ప్రవహించే ప్రేమ వాహినులకు లెక్కలేదు, అది ఒక సముద్రం.

—*Clarmn Day*

జీవితము బుద్బుదప్రాయం. సుఖానుభూతి ఎంత శీఘ్రంగా పొందడం ఆరంభిస్తే అంత మంచిది.

జీవిత పరమావధి ముందుకు సాగడమే.

జీవితమనేది ఒక నేపాళం మాత్ర వంటిది. ఎవరు కాని దానిని హితవుగా మ్రింగలేరు.

—*Dr Johnson*

ఎప్పుడూ తలఎత్తి పైకిచూడని మూర్తి ఆరోజున ఆకాశంవంక చూస్తూ నడవసాగాడు. విమల యింటిముందుకి వచ్చేటప్పటికి అతని కాళ్లు ముందుకి సాగలేదు మెరుపుతీగలా విమల మేడమీద కనుపించి మాయమయింది, ఆ విద్యుల్లతను మరి ఒకసారి చూడాలని నిరీక్షిస్తూ నిలుచునిపోయాడు ఎంతకీ ఆమె తిరిగి కనుపించలేదు విధిలేక ముందుకి సాగ నారంభించాడు. కాని అతనిముందు ఒక తెల్లని రుమాలు పొర్లుకొంది ఆరుమాలు ఘుమఘుమలు సువాసన కొడుతూవుంది అది విమల రుమాలు, మూర్తిని చూడగానే చటాలున గోడమీదనుంచి లేచి వెళ్ళేటప్పుడు జారిపోయింది. రుమాలు నెపం మీద ఆమెను పలకరించవచ్చునని రుమాలు చేతపట్టుకొని తలుపు తట్టాడు విమల తలుపు తీసింది 'ఎవరుమీరు.' అంటూ ఎవరూ లేరు నేనే మీ రుమాలు వీధిలో పడిపోయిందిగా అంటూ రుమాలు అందియ్యబోయాడు మూర్తి హృదయం దడదడ కొట్టుకోసాగింది. శరీరం కంపించింది విమల సిగ్గుతెరలలో చిక్కుకుంది. కొంతవరకూ నిశ్శబ్దం. మూర్తి అక్కడ నిలువలేక గుమాలు జారవిడిచి చరచరా వెళ్ళిపోయాడు. ధన్యవాదాలు అన్న మాటలు అతన్ని వెంటాడించాయి మరునాడు ఆమెను చూడాలని మూర్తి ఆయింటిముందు తిరిగాడు కాని ఆమె కనుపించలేదు.

కాని అతను క్లబ్బునకు వెళ్ళేసరకి జగ్గరాజు కోపోద్దీపితుడై ప్రత్యక్ష దండధరుడులాగ కూచుని వున్నాడు. మూర్తిని చూసీ

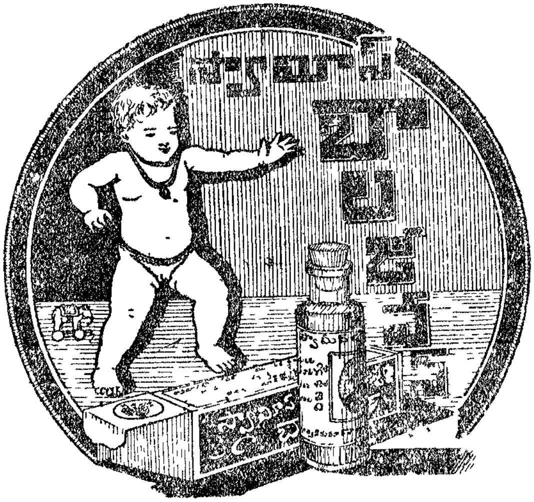

పసిబిడ్డల్ని
ఉల్లాసంతో
ఊరిస్తుంది
ఊగిస్తుంది
ఉరుకులెత్తిస్తుంది
మందాన్ని విదలిస్తుంది
మాటలాడిస్తుంది
ఆటలాడిస్తుంది
మంచిముఖాల్ని
మరపించు
మంచిరూపం
ఇస్తుంది

అశ్విన్ కుమార్ ఫార్మసీ, నర్సాపురం.

చూడగానే 'ఏమోయి మూర్తి యిదేగాదు నీ పెద్దమనిషి తరహా! ఆవైపుకే పోనని నాదగ్గర వట్టుపెట్టుకొని వాళ్ళయింటిలోకి కూడా ప్రవేశించి ఈ జేబురుమాలు ఆమెకు బహుమానంగా యిచ్చావుట చాల్లేనీవ్యవహారం యింతతో కట్టిపెట్టకపోతే మర్యాద దక్కదని బెదిరించి వెళ్ళిపోయాడు కోపంగా రుమాలు మూర్తిముఖం మీద గిరవాటువేసి, మూర్తి ఆ రుమాలుని ఒక ప్రేమానుబంధంగా పరిగ్రహించి జేబులో పెట్టుకొన్నాడు.

మూర్తి విమల యింటిముందరగా వెళ్లేటప్పుడల్లా ఆ జేబురుమాలును ముద్దుపెట్టుకుంటూ నడిచేవాడు. ఒకసారి విమల చూచింది. ఆమెలో ఆవేదన అధికమైంది. తన హృదయం అతనికి తెలిపితేనే కాని అతడు తన వలలో పడడని నిశ్చయించుకొని మరో ఎత్తు ఎత్తింది.

జగ్గరాజు ఆమెను చూచిపోడానికి వచ్చినప్పుడు బుడబుడ దుఖం తీస్తూ బాబూగారు! నిన్నరాత్రి ఏం జరిగిందనుకున్నారు అంది.

ఏంజరిగిందమ్మా చెప్పమ్మా చెప్పు ఇంకా అరాజకంరాలేదు పోలీసులతో చెప్పి వాడిపని పట్టిస్తానుఅన్నాడు రాజు

"నిన్న రాత్రి సుమారు ఎనిమిది గంటలవేళ నేను తలుపులన్నీ వేసుకొని పడుకోడానికి మేడమీదకు ఎక్కాను నిద్రరాకపోతే కాసేపు చదువుకుందామని మనుచరిత్ర తీసి చదువుకుంటున్నాను వెనకవెంపు తోటలో ఏదో చప్పుడయింది. ఏమిటో చూదామని కిటికీతలుపులు తీసి చూస్తూ ఎవరువారని అదలించితిని కదా నేను 'విమలా'! వంటరిగా వున్నావని తోడుగా వుందామని వచ్చాను అంటూ ఆ బొగడిచెట్టు ఎక్కి కిటికీదాకా వచ్చేసాడు కిటి

కీకి వ్రాచలుకూడా లేవు గోపలకు వచ్చేస్తాడేమోనన్న భయంవేసి దిగుతావా దిగవా అని గట్టిగా అరిచాను దానితో దిగిపోయాడు.'' నాకు చాలా భయంగా వుంది బాబుగారూ అని వగచింది

పిచ్చితల్లీ! వూరుకోమ్మా వూరుకో. నేను వున్నానుకాదూ? అయినా మనయింటిచుట్టూ రెండునిలువుల ఎత్తున గోడలు వున్నాయికదా ఎల్లా దొడ్డిలోకి ప్రవేసించాడా తుంటరి అన్నాడు జగ్గరాజు మనయింటికి పడమరగావున్న యింటికి మధ్యగోడ చాలా చిన్నది ఆయిల్లు పాడుపడివుంది కదూ అందుచేత ఆయింట్లో సులభంగా ప్రవేసించి వచ్చివుంటాడని చెప్పింది. పిచ్చి వెంకయ్య జగ్గరాజు యిదిఅంతా నిజమేననుకున్నాడు. దక్షిణ నాయకుడని పేరుగాంచిన శ్రీకృష్ణుడే స్త్రీహృదయం నారికేళపాకమంటే సామాన్యులకు కొరుకుపడుతుందా?

ఆ మరునాడు మూర్తిని కలసికొని జగ్గరాజు విమల చెప్పినమాటలన్నీ చెప్పి ఈసారి నీవావైపునకు వెళ్ళావని తెలిసిందంటే అరదండాలు వేయించేస్తానని ఝడిపించాడు. మూర్తి దాని అంతరార్థం గ్రహించి ఆనాటిరాత్రి పెందరాళే భోజనంకానిచ్చి పువ్వులరంగడులా తయారై విమల జగ్గరాజుతో చెప్పిపంపిన మార్గాన్ని అనుసరించి విమల గృహంలో ప్రవేసించాడు. విమల మూర్తినిచూచేసరికి పరవశురాలై అతనిని తన బాహువులతో బంధించింది.

మూర్తినిపట్టి అరదండాలు వేయించాలని ఆరాత్రి గుడ్డుబడితి చేతపట్టుకొని విమల యింటిముందు పారాతిరగడం ప్రారంభించాడు జగ్గరాజు. మొత్తంమీద ఆనాడు మూర్తి బంధింపబడ్డాడు. నాటి నుండి నేటివరకు అతనిమీద పిపూరీలేదు.

అమృత సూక్తులు

పొగడ్తలకు ఉబ్బిపోయే వ్యక్తి అశమ దాసుడౌట నిజము.

—Bishop wilson

* * *

నీ మెదడును చల్లగాను పాదములను వేడిగాను వుంచుకొనుట మంచిది.

మహారాజశ్రీ రావు శ్రీ వెంకట శ్వేతచలపతి రంగారావు.

(బొబ్బిలి మహారాజు.)

* * *

ఎవరితోనైనా పోరాడతాను, నేను అన్నది లేదని బుకాయిస్తాను. మోసం చేస్తాను జయిస్తాను కాని నా పొట్టను మాత్రం జయించలేక పోతున్నా. ఎప్పుడుకావాలంటే అప్పుడు ఎంత కావాలంటే అంత ఏంకావాలంటే అది దాని ముఖాన పడేసినా దానికి తృప్తిఅన్నది కనుపించదు. గౌరవ మర్యాదలతో దానికి పనిలేదు.

— Emerson

* * *

జీవితంలో నూతన పరిచయం కలుగనిదినం వృధాఅని నాభావము.

—Dr. Johnson

* * *

ఆడదాని అందం, మగవాని చమత్కృతి సరిగా వినియోగించకపోతే సొంతదారుకే ప్రమాదం తీసుకొస్తాయి.

—Chesterfield

* * *

ధనమూలమిదం జగత్ అన్నారు పెద్దలు మానవునకు డబ్బు అనేది ఒక ప్రాణంవంటిది. అది ఆరోప్రాణం అంటే బాగుంటుంది. పంచప్రాణాలు పని చేసినా డబ్బు అన్నది లేకపోతే మానవుడు జీవచ్ఛవమన్నమాటే డబ్బులేని వాని జీవితం రాణింపదు.

—W. Somerset Maugham

* * *

దుర్బలులే సౌందర్య పిపాసకులు.

—Milon